

II ERANSKINA

Ingurumen plan sektorialen ebaluazio sintetikoa

INGURUMEN URTEKARIA 08 ANUARIO AMBIENTAL

INGURUMENAREN EBALUAZIOA ETA BILAKAERA EAEN
EVOLUCIÓN Y EVALUACIÓN DEL MEDIO AMBIENTE EN LA CAPV

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

INGURUMEN ETA LURRALDE
ANTOLAMENDU SAILA

DEPARTAMENTO DE MEDIO AMBIENTE
Y ORDENACIÓN DEL TERRITORIO

© IHOBE 2008

www.ingurumena.net

www.ihobe.net

ARGITARATZAILEA: Eusko Jaurlaritzako Ingurumen eta Lurralde Antolamendu saila - Ihobe, Ingurumen Jarduketarako Sozietate Publikoa.

EDUKIA: Dokumentu hau prestatzeko, LKS, S. Coop. enpresaren laguntza jaso dugu.

DISEINUA: Laluca Comunicación.

ITZULPENA: Mara Mara Taldea.

ESKUBIDE GUZTIAK ERRESERBATUTA

Debekatuta dago publikazio hau erreproduzitzea, informazioa berreskuratzeko sistemetan gordetzea eta publikazio honen zati bat transmititzea, erabilitako bitartekoa edozein dela ere (elektronikoa, mekanikoa, fotokopia, grabazioa, etab.), jabetza intelektualaren eskubideen titularren eta editorearen idatzizko baimenik gabe.

AURKIBIDEA

	Orria
Metodologia	5
1 2006-2010 eperako Ingurumenaren aldetik Iraunkorra den Euskal Kontsumo Plana	6
2 2007-2012 eperako Euskal Autonomia Erkidegoko Lurzoru Kutsatuen Plana	16
3 2008-2012 eperako Klima Aldaketaren aurkako Euskal Plana	22

METODOLOGIA

Jarraian, ingurumen arloan ezartzen ari diren plan sektorial nagusien aurrerapen mailaren ebaluazio sintetikoa agertuko dugu. Hain zuzen ere, ondorengoak:

- 1.2006-2010 aldirako ingurumenaren aldetik iraunkorra den euskal kontsumo plana.**
- 2. Klima aldaketaren aurkako 2008-2012 aldirako euskal plana.**
- 3. 2007-2012 eperako Lurzoru Kutsatuen Euskal Plana.**

Hiru plan sektorialak ebaluatzeko metodoa homogeneizatzeko, eta egindako deskargua ulertu eta argitzearren, semaforo sistema bat sortu dugu, hiru planetan jasotako ekintzak gauzatzean izan diren aurrerapausoen edo aurrerapenen maila adierazteko.

BERDEA

Aurreikusitako ekintzak erabat edo neurri handi batean gauzatu dira. Joera positiboa da.

HORIA

Aurreikusitako ekintzak martxan daude, baina lan gehiago egin behar dira helburuak lortzeko.

GORRIA

Ahalegin handiagoak eta ekintza osagarriak egin behar dira helburuak lortzeko eta aurreikusitako ekintzak osoki gauzatzeko.

Ilido horretan, hiru planen ebaluazioa modu berean dago egituratuta:

1. Planaren eduki eta orientabide nagusiak.
2. Ekintzen balorazioa. Ezarpen maila.

Gauzatutako ekintzen balorazioa egiteko, koadro sintetiko bat egin dugu. Koadro horretan, planaren egituraren oinarrituta, ebaluatu beharreko arlo bakoitzean epe horretan egindako lorpen nagusiak jaso ditugu, arduradunek aurrera eramandako ekintza nagusiak kontuan hartuta. Gainera, ekintza horiek plana onartu zutenetik 2008ra arte ezarritako helburuen lorpenean duten eraginaren balorazioa ere jaso dugu.

2006-2010 eperako Ingurumenaren aldetik Iraunkorra den Euskal

Planaren edukia

Gobernu Kontseiluak 2006ko urriaren 24an onartu zuen 2006-2010 eperako Ingurumenaren aldetik Iraunkorra den Euskal Kontsumo Plana. Bere helburua herritarrek ingurumena errespetatuz kontsumitzen ikastea da.

Industria, Merkataritza eta Turismo Sailak eta Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Sailak elkarlanean egin dute plan hori. Gainera, ondoko sailek ere parte hartu dute: Nekazaritza, Arrantza eta Elikadura Sailak; Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailak; eta, Ogasun eta Administrazio Publiko Sailak.

2002-2020 eperako Garapen Iraunkorrerako Euskal Ingurumen Estrategiak ezarritako filosofia globalaren barruan dago plana. Estrategia horrek, iraunkortasunerantz aurrerapausoak emateko, ezinbestekotzat jotzen du beste politika batzuetan ingurumena kontuan hartzea. Politika horien artean, zehazki kontsumo politika aipatzen du.

Planak hiru helburu estrategiko finkatu ditu: JAKIN, NAHI eta AHAL.

- ▶ **JAKIN:** Lehenengo fasean, beren kontsumo ohiturek dituzten eraginen berri eman behar zaie herritarrei. Beraz, iraunkortasunez kontsumitzen JAKITEKO fasea da.

- ▶ **NAHI:** Herritarrek modu iraunkorragoan kontsumitzeko sentsibilizatzea eta heztea. Iraunkortasunez kontsumitu NAHI izateko fasea da.

- ▶ **AHAL:** Hau da, merkatuan, apurka-apurka, produktu iraunkorragoak eskuratzeko modua izatea. Ondasun eta zerbitzu iraunkorragoak eskuratu AHAL izateko fasea da.

Hauak dira planaren bidez lortu nahi diren emaitzak:

- ▶ Etxeko energia-kontsumoa arrazionalizatzeko ahalegina egitea, energiaren aurrezpena eta eraginkortasuna sustatuz.
- ▶ Etxeko ur-kontsumoa optimizatzea, baliabide hidrikoak modu eraginkorrean kudeatzen laguntzeko.
- ▶ Herritarren mugikortasun-ohiturak aldatzea, eredu iraunkorragoak ezar ditzaten.
- ▶ Etxeko elikagai eta ondasun kontsumoaren ingurumen-eragina ahalik eta gehien murriztea.
- ▶ Hiri-hondakinen kopurua murriztea eta horiei balio handiagoa ematea.

Ekintzen balorazioa. Ezarpen maila. 2006-2008 aldia

Jarraian, onartu zenetik 2008ko abendura arte egindako aurrerapauso nagusiak agertzen dira.

JAKIN KONTSUMITZAILEEK JAKIN DEZATELA			
BANAKOEN JARDUERAK (B)		2006-2008an egindako ekintzak	
B-2	Energia aurrezteko eta energia berriztagarriak zein energia iraunkorrenak erabiltzeko herritarrei begira egiten diren informazio eta kontzientziazio kanpainetan sakontzea. Sentsibilizazio kanpaina berriak eta hobeak diseinatzea eta abian jartzea	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Irratian, aurrezteko aholkuak emateko eta energia berriztagarriak ezagutarazteko eguneroko kanpaina; prentsan, aholku-binetak eta meteoberokuntza. ✓ «Energía Bizi» erakusketa ibiltaria, ikastetxeei hitzaldiak ematea barne. ✓ EEEren web orrian ikasgela didaktikoa sortzea. Jardunaldi teknikoak eta energia aurrezpenari zein energia berriztagarriei buruzko hitzaldiak. 	
B-3	«Etxeko hondakinekin zer egin badakizu» kanpaina. Egoitza sektoreko hondakinak deuseztatzeari buruzko informazioa.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Etxeko hondakinak ongi kudeatzeko gidaliburua egitea, Nazio Batuen Erakundearen Global Action Plan (GAP) programari jarraiki egindako sentsibilizazio giden barruan. Euskal Autonomia Erkidegoko 22.000 familiak hartu dute parte. 	
B-4	Produktuen derrigorrezko etiketatzeari buruzko informazioa liburuxka eta web orrietan ematea. Bertan, etiketatze ekologikoari buruzko informazioa ere badago.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Kontsumitzaileen eta erabiltzaileen gida banatzea. Kontsumitzaileen eta erabiltzaileen gida elektronikoki kaleratzea, Kontsumo eta Industria Segurtasunerako Zuzendaritzaren webgunean.</i> ✓ EEEren etxeko energia aurrezteari buruzko liburuxka kontsumo eragileen artean banatzea. 	
B-5	Landa ingurua informazioaren gizartean sartzeko teknologia eta azpiegitura berriak garatzea, mugikortasun beharrak murrizteko.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nekazaritza, Arrantza eta Elikadura Sailak 2005ean amaitu zuen plana garatzen. Telekomunikazio azpiegituren hedapena Eusko Jaurlaritzako Lehendakariordetzak hartu du bere gain ✓ I+G+b bultzatzeko programaren barruan, informazioaren gizartearekin lotutako proiektuak egitea sustatzen da. 	
B-9	Ingurumenarekin iraunkorra den kontsumoari buruz sentsibilizatzeko programa integrala Euskadiko hezkuntza komunitate osoan: «Denak bat-lrakaskuntza».	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hasi gabe 	
B-10	Energia kontsumo iraunkorrari buruzko heziketa programa.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ENERGIA. ERAGINKORRA ETA BERRIZTAGARRIA materiala lantzea eta banatzea, EEEekin elkarlanean. ✓ Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailak eta EEEK Bigarren Hezkuntzako ikastetxe publiko guztietan eguzki-plakak instalatzea. 	
B-11	Hezkuntzako jardueretan eta programetan kontsumo iraunkorrerako irizpideak sartzea	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ikastetxe publiko ez-unibertsitario guztietan hondakin arriskutsuak biltzeko programa bat martxan jartzea. Materiala arduraz eta modu iraunkorrean kudeatzea. ✓ <i>Ingurumenarekin arduratsua den kontsumitzailea gida banatzea</i> 	

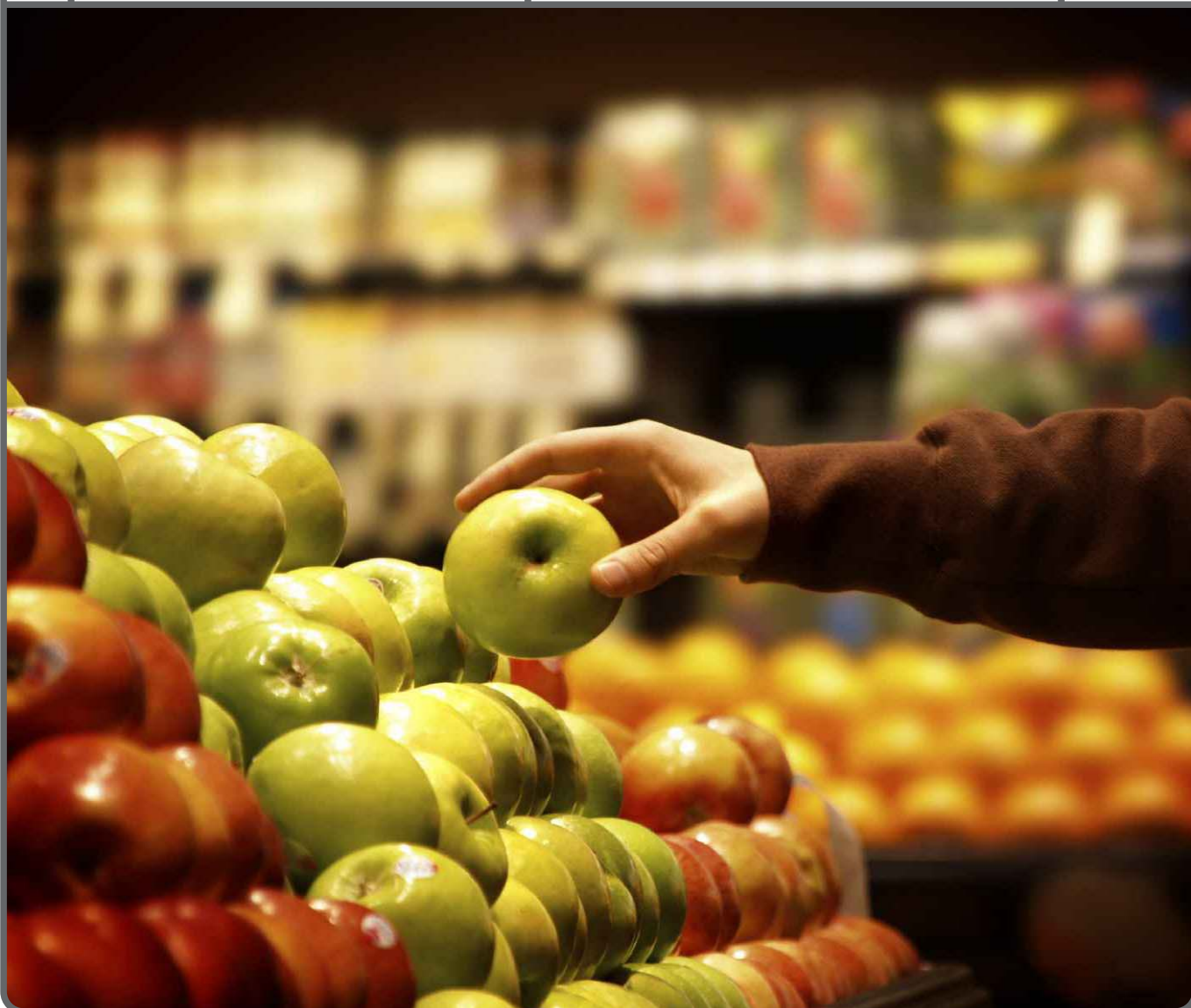

NAHI KONTSUMITZAILEAK NAHI IZATEA

BANAKOEN JARDUERAK (B)		2006-2008an egindako ekintzak	
B-12	Landa inguruan hondakinak murrizteko sentsibilizazio kanpaina sortzea eta abian jartzea.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Interesdun guztiei ustiapenatarako higiene jardunbide egokien gidak egiten eta banatzen ari gara. Esnetarako behiak dituzten ustiategietarako eta oilo-erruleak dituzten ustiategietarako gidak banatuta daude dagoeneko. Bestetik, esnetarako ardiak dituzten ustiategietarako eta haragitarako behiak dituzten ustiategietarako gidak prestatzen ari gara. Gida horietan, hondakinak murrizteari lotutako gaiak ere jorratu ditugu. 	
B-13	Landa inguruan ura aurrezteko eta neurritz kontsumitzeko neurriak sortzea eta zabaltzea	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hasi gabe 	
B-14	Baliabide naturalak zaintzeko, sentsibilizazioa eta basogintzako eta arrantzako jardunbide egokiak bultzatzeko programa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Basogintzako jardunbide egokiak: Basoak modu iraunkorrean kudeatzeari eta horren garrantziari buruzko bi unitate didaktiko landu ditugu ✓ Dibertimenduzko itsas arrantza iraunkorrari buruzko jardunaldiak antolatzea; ingurumena oso aintzat hartzen duten proiektuak bultzatzea eta diruz laguntzea; adibidez, besteak beste, eraikuntza berriak egitea helburu daukatenak (itsasontzi zaharrak baxan emanez, energia gutxiago gastatzen duten itsasontzi berriak eraikitzen dira) edo Pasaia San Pedroko eta Hondarribiko kofradietan eguzki-instalazio fotovoltaikoak ezartzeko helburua daukatenak. 	
B-15	Kontsumitzaileentzako 133 hezkuntza tailer zabaltzea eta kontsumo iraunkorrari buruzko tailer berriak sortzea	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kontsumitzaileak hezteko 133 tailerren berri ematea. ✓ 14 urteik gorako taldeei tailerrak ematea ✓ Helduei tailerrak ematea ✓ Lehen hezkuntzako eta bigarren hezkuntzako lehen zikloko ikastetxeetan tailerrak ematea 	
B-18	Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritzak kaleratzen dituen argitalpenetan eta informazio-orrietan gero eta paper birziklatu gehiago erabiltzea	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Liburuxkak egiteko paper birziklatua erabiltzea 	
B-19	Administrazioko sailen eta zuzendaritzen jardueretan baliabideak eta instalazioak zentzuz erabiltzeko irizpideak sortzea eta martxan jartzea	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 33 lanbide heziketa zentrotan EKOSCAN egitea. Hamabost lanbide heziketa zentrotan EKOSCAN ziurtatzea. FAKULTATEAK ✓ Ondoko lekuetan egin dugu Ekoscan (Diagnostikoa gehi Ekintza Plana): Eusko Jaurlaritzaren 7 egoitzatan, foru aldundien 8 egoitzatan, 32 udaletxetan, 19 heziketa zentrotan eta 20 osasun-etxetan. Ondoko lekuetan egin dugu Ekoscan egiaztapena: Eusko Jaurlaritzaren 7 egoitzatan, foru aldundien egoitza 1ean, 4 udaletxetan, 7 heziketa zentrotan eta 6 osasun etxetan. 	
B-20	Erosketa publiko berderako sistema bat garatzea	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Eusko Jaurlaritzaren erosketa eta kontratazioetan ingurumen irizpideak kontuan hartzeko proiektua abian dago (Ogasuna-Zerbitzu Orokorrak Sailarekin, hiru foru aldundiekin eta udalekin elkarlanean, Udalsarea 21en barruan). 	

B-22	Hezkuntza Sailaren kontsumo iraunkorrerako ekintzen barne plana	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailak paper birziklatua erabiltzeari buruz zuzenean emandako jarraibideak. Energia aurrezteko, Eraikuntzako Kode Teknikoa ezatzea: beheko solairua altxatzea. Beira bikoitzak jartzea. Aurrealdeak eta ganberak aireberritzea. 	
B-23	Kontsumo iraunkorrari buruzko sentsibilizazio eta barne-informazio programa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ikastetxeetara kontsumoari buruzko jardunbide egokien gidaliburua bidaltzea. 	
EKINTZA KOLEKTIBOAK (K)		2006-2008an egindako ekintzak	
K-1	«Denak-bat» sentsibilizazio eta informazio programa. Informazioarekin lotutako jarduera bateratuak edo kolektiboak biltzea.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hasi gabe 	
K-8	Kontsumo iraunkorrari buruzko heziketa eta trebakuntza programak	<p>Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Sailak aurrerapausoak eman ditu honetan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ INGURUGELLEN bidez Eskola Agenda 21 aplikatzea, ikastetxeen iraunkortasun prozesuari garrantzia emanez. Horretarako, kudeaketa iraunkorra egitea eta ikastetxeko komunitate osoak parte hartzea bultzatzen da. Unesco katedra ✓ Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Sailak <i>IRAUNTXOAK</i> bideo-jokoa kaleratzea (energia aurrezpena eta kontsumo iraunkorra sustatzeko) eta Eskola Agenda 21en parte hartzen duten ikasleen artean 10.000 ale banatzea. 	
K-6	<i>Kontsumitzaile arduratsua izateko gida</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kontsumitzaile arduratsua izateko gidaliburua egitea, Nazio Batuen Erakundearen Global Action Plan (GAP) programari jarraiki egindako sentsibilizazio giden barruan. Euskal Autonomia Erkidegoko 22.000 familiak hartu dute parte. 	
Z-7	<i>Youth for change gida argitaratzea</i> , gazteen artean kontsumo arduratsua kontzeptua zabaltzeko.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kontsumo eta Ingurumen sailek elkarlanean kaleratutako argitalpena; Ingurumen Esparru Programa saila - 5.000 ale. Udalerrietan, elkarteetan, ikastetxeetan, etab. banatua. 	
EKINTZA KOLEKTIBOAK (K)		2006-2008an egindako ekintzak	
K-16	Ereduzko barne kudeaketa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hasieran, esku hartzen duten eragile guztientzako ingurumen irizpide baliagarriak definitzea aurreikusten zen arren, horri lotutako banakako ekintzak abiatu dira, baina ekintza kolektiboa ez. ✓ Ihoberen eta Uraren Euskal Agentziaren (Ura) egoitza berriko bulego-altzarietarako ingurumen irizpideen plegua. ✓ Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Sailburuordetzaren eta Bizkaia Plaza eraikinaren (Bilbo-Eusko Jaurlaritza) ISO 14001 ziurtagiriak. ✓ Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Sailak sail horretako erosketetan ingurumen baldintzak kontuan hartzeko emandako agindua. ✓ Ihoberen Mugikortasun Iraunkorrerako Plana eta Arabako Teknologia Parkea. 	

ZEHARKAKO JARDUERAK (Z)		2006-2008an egindako ekintzak	
Z-17	Administrazioko teknikarientzat eta zuzendarientzat trebakuntza eta sentsibilizazioa, kontsumo iraunkorraren gaian ardurak partekatzeke	<ul style="list-style-type: none"> ✓ HEISeko zuzendariei kontsumorako jardunbide egokien gidaliburua bidaltzea. ✓ Udalerrii iraunkortasun arloan trebatzeko modulu bat ematea, HAEErekin elkarlanean: Lurzoruaren Kutsadura Prebenitzeko eta Zuzentzeko 1/2005 Legeak udaletan duen eraginari buruzkoa. 	
Z-21	Energiaren alorrean sailen artean ekintzak koordinatzea eta dinamizatzea	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Eusko Jaurlaritzak Flexible Fuel Vehiculesen (FFV) erosketak koordinatzea. ✓ Etxebizitza Sailarekin elkarlanean aritzea, sustapen publikoko etxebizitzaren egiaztapenerako. 	
Z-24	Industria, Merkataritza eta Turismo Sailaren, Ingurumen eta Lurralde Antolamendu Sailaren eta Ihoberen arteko koordinazioa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Udalsarea 21ekin elkarlanean aritzea, Klima Aldaketa ekitaldean, baita egiten ari garen hainbat ingurumen planetan ere: 2007-2010 eperako Ingurumen Esparru Programa eta Klima Aldaketaren aurkako Euskal Plana, adibidez. 	

AHAL KONTSUMITZAILEEK AHAL IZATEA

BANAKOEN JARDUERAK (B)		2006-2008an egindako ekintzak	
B-28	Produktu ekologikoen eta kalitatezkoen ziurtapena egitea sustatzea	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nekazaritza ekologikoa bultzatzeko kanpainak egitea eta Euskadiko Aholku Batzordea sortzea. 	
B-29	Basogintzako ziurtagiri iraunkorra garatzea eta babestea	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Euskal Autonomia Erkidegoko basozainen konfederazioarekin lankidetzaz hitzarmena, baso-lurren jabeek basoak modu iraunkorren kudea ditzaten eta ziurtapena sustatzeko ekintzak gara daitezten. 	
B-30	Ekodiseinurako tresna teknikoak	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 2006an, 505 zerbitzu kudeatu ditugu 2004-2006 eperako Ekodiseinua Sustatzeko Programaren barruan, honako ataletan banatuta: Informazio zerbitzuak (450), orientazio zerbitzuak (15), ekintza laguntzeko zerbitzuak (26) eta aintzatespen zerbitzuak (14). ✓ Nabarmentzekoak dira Ekodiseinu Ikasgelen beka, "produktu iraunkorragoa" zerbitzua eta "UNE 150.301 Ekodiseinu Araua ezartzeko eta egiaztatzeko" zerbitzua.. 	
B-36	Ekoizpen eta kontsumo iraunkorrerako estrategia integratua ezartzea	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 2007-2010 eperako IEPn, programa berriaren lau lehentasunetako bat da.. 	
B-37	Jarduerako sektore guztien input-output taulak egitea, kontsumoak sortzen dituen eraginei lehenetsua emateko	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lanaren lehenengo fasearen ardatza energia fluxuak eta CO2 isurketak aztertzea izan da, produktuen balio-ziklo osoari lotuta. Horretarako, input-output analisi teknikak erabili ditugu eta, horri esker, euskal ekonomiako sektore guztien ingurumen eragina zehaztu ahal izan dugu, CO2 isuriei eta energia kontsumoari dagokienez. 	
B-31	Merkataritzako banaketa-kate handiekin lankidetzaz hitzarmenak sinatzea, kontsumo iraunkorra sustatzeko	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lehenengo harremanak. 	
B-35	Eraikin berrietan energia berriztagarriak modu eraginkorren sustatzea	<ul style="list-style-type: none"> ✓ EEEK eta Industria, Merkataritza eta Turismo Sailak diru-laguntzak ematen dituzte energia berriztagarriak erabiltzen dituzten instalazioetarako. ✓ Estatuan Eraikuntzako Kode Teknikoa ezartzea. 	
B-35	Nekazaritzako eta Abeltzaintzako Hondakinak Murrizteko eta Kudeatzeko Plana	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Planaren lehenengo zirriborroa aztergai jarri dugu 	

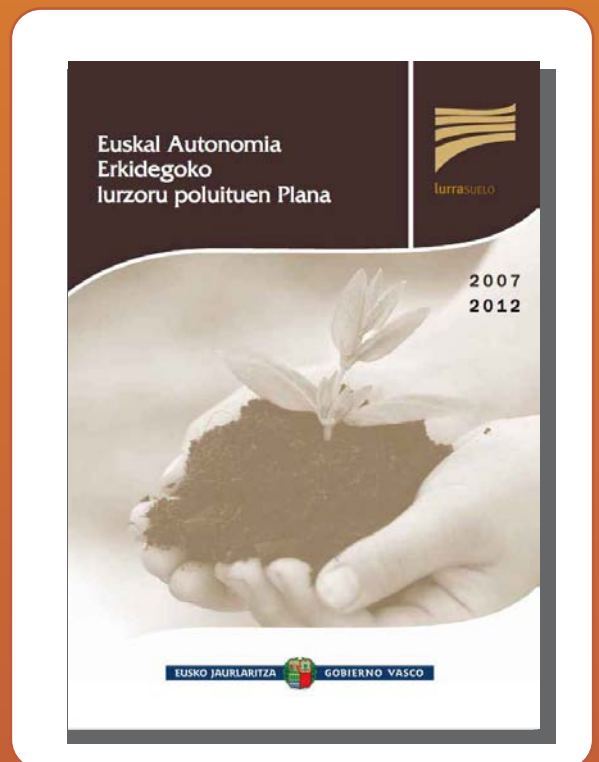
EKINTZA KOLEKTIBOAK (K)		2006-2008an egindako ekintzak	
K-25	Produktuak egiaztatzeko programa (hausnarketa globala)	✓ Hasi gabe	
K-32	Kontsumo iraunkorra sustatzeko tresna ekonomikoak, erregulatuak eta arautuak garatzeko eta martxan jartzeko programa	✓ Hasi gabe	
ZEHARKAKO JARDUERAK (Z)		2006-2008an egindako ekintzak	
Z-26	Etxebizitzaren eta Eraikinen Energia Ziurtagiriaren Eskema	✓ 37 eraikin behin-behinekoz egiaztatu ditugu (33 eraikin bizilekuak dira eta 2.589 etxebizitza dituzte; beste laurak, berriz, ez dira bizilekuak) eta 35 behin betiko (26 eraikin bizilekuak dira eta 1.791 etxebizitza dituzte; beste bederatiak, berriz, ez dira bizilekuak)	
Z-27	Administrazioaren instalazio berrietarako eraikuntza iraunkorrari buruzko irizpideak garatzea	<p>✓ 2006an, beste herrialde batzuetan eraikin administratiboetan ingurumen irizpideak integratzeko garatu dituzten sistemen eta esperientzien identifikazio teknika egiteko lanak hasi genituen.</p> <p>✓ Era berean, Ekodiseinu Ikasgelen barruan, altzariei, bulego-materialei eta instalazioei lotutako ingurumen irizpideak definitzeko proiektuak garatu ditugu. Elementu horiek alderdi arkitektonikoaren osagarriak dira.</p>	

2007-2012 eperako Euskal Autonomia Erkidegoko

Planaren edukia

Gobernu Kontseiluak 2007ko abenduaren 26an onartu zuen 2007-2012 eperako Euskal Autonomia Erkidegoko Lurzoru Kutsatuen Planak honako hauetan du oinarria: 2002-2020 eperako Garapen Iraunkorrerako Euskal Ingurumen Estrategian eta 2002-2006 eperako Ingurumen Esparru Programaren helburu eta xedeetan. Gainera, Euskadiko Lurzorua Ez Kutsatzeko eta Kutsatutakoa Garbitzeko otsailaren 4ko 1/2005 Legearen agindua da.

Planak lau helburu estrategiko zehaztu ditu:

- ▶ **1. helburua** . Lurzorua kalitatea okertzea **SAIHESTEA**, 1/2005 Legeak duen indar eragileari garrantzia emanez.
- ▶ **2. helburua**. Lurzoru kutsatuen **BERRESKURAPEN ARRAZIONALA SUSTATZEA**.
- ▶ **3. helburua**. Hutsik dauden eta kalitatea galdu duten lurzuoruak kutsadura eragiteko arriskua sortzen duten jarduerak kokatzeko **BERRERABILTZEA**.
- ▶ **4. helburua** . Lurzoruei **BALIOA EMATEA**, balio erantsi handiko erabilera ez-kutsatzaile berriak esleituz

... Horiek hiru programaren bidez jartzen dira martxan:

1 PROGRAMA. EZAGUTU.

Programa horren helburua «ezagutzaren kudeaketari» zuzenduta dago, zentzu zabalean. Jarduera ildo eta ekintza zehatzak hartzen ditu kontuan, ondokoen inguruan: lehenik, EAeko lurzoruen kalitatearen inguruko informazioa lortzea, eguneratzea eta kudeatzea; bigarrenik, jakintza tekniko eta zientifikoa sortzea; eta azkenik, jakintza hori sentsibilizazio, informazio eta heziketa programen bidez zabaltzea.

2 PROGRAMA. ERAGIN.

Bigarren programa horrek diseinuan hobekuntzak egitea eta araudia ezartzea du helburu, baita politiken integrazio handiagoa bilatzea ere.

3 PROGRAMA. EKIN.

EKIN programan, lau helburu estrategikoak lortzen laguntzen duten ekintza guztiak agertzen dira: saihestu, berreskuratu, berrerabili eta balioa eman.

Ekintzen balorazioa. Ezarpen maila

Jarraian, onartu zenetik 2008ko abendura arte egindako aurrerapauso nagusiak agertzen dira.

EZAGUTU PROGRAMA		
HELBURUAK	GAUZATUTAKO EKINTZAK	
<p>1. JI Lurzoruaren kalitateari buruzko informazioa biltzea, antolatzea eta kudeatzea</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lurzoruen kalitateari buruzko informazio sistema eguneratzeko prozesua abian jarri dugu. Analisia 2007an egin genuen eta, emaitza gisa, erabilera gehiagotarako aukera ematen duen sistema eskuragarriago bat izango dugu. ✓ Gainera, lurzoruaren kalitate-deklarazioa egiteko prozedura kudeatzeko sistema informatikoa hobetzen jarraitu dugu. Sistema horrek Ingurumen Sailburuordetzako teknikariei eta lhobeko teknikariei informazio eguneratua izateko aukera ematen die, baita egiteke dauden ekintzak kontrolatzeko ere. ✓ Bukatutzat eman dugu lurzoria kutsatzeko arriskua eragiten duten jarduerak kokatuta dauden lekuen zerrenda eguneratzeko prozesua. ✓ Inbentarioko geruza grafikoa web formatuan argitaratu dugu, lehenengo aldiz. Inbentario hori arautzen duen dekretuak (2008ko irailean onartua) hala agintzen duelako argitaratu dugu. 	
<p>2. JI Jakintza sortzea</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ BERRILUR ikerketa taldeari buruzko informazioa: ETORTEK (BERRILUR III) proiektu proposamena egitea, plan horren helburuekin bat eginez. Halaber, Industria Sailak eta Ingurumen Sailak BERRILUR II proiektua diruz lagundu dute. Proiektu horren xedea, hainbat lekutako (meatzeak, nekazaritza, garraioa, etab.) lurzoruaren osasuna aztertzea da. ✓ Lurzoru kutsatuei buruzko politika ezartzeko gidak eta gidalerro teknikoak sortzea. ✓ Lurzoru kutsatuei buruzko ezagutza espezifikoak duten sareetan modu aktiboan eta jarraian parte hartzea; adibidez: Common Forum-ean, NICOLEn edo Ingurumen Agentzien Sarean. ✓ Era berean, OVAMekin (Flandesko Ingurumen Agentzia) lankidetzan ari gara, Europako hainbat herrialdeetako lurzoru kutsatuen alorreko jardunbide egokienak identifikatzeko proiektu batean. 	
<p>3. JI Sentsibilizazioa, informazioa eta heziketa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 2008an aurrera eramandako ekintzak ez dira sistematikoak izan eta ez dira estrategia zehatz bati jarraiki egin. Aitzitik, azken urteetako joerarekin jarraitu dute; hau da, sentsibilizazioa, informazioa eta heziketa beste esparru batzuetan (adibidez, enpresak edo tokiko erakundeak) antolatutako ekintzetan parte hartzera mugatu dira. ✓ Berrikuntza proiektu bati esker, lurzoru kutsatuen kudeaketan erabakiak hartzeko jarraibide orokorren zirriborroa egiteko aukera izan dugu. Jarraibide horiek Euskal Autonomia Erkidegoko errealitateko alderdi esanguratsuenetan sakontzeko erabiliko dira 	

ERAGIN PROGRAMA

HELBURUAK	GAUZATUTAKO EKINTZAK	
<p>4. JI Ingurumen organoaren jarduera optimizatzea eta lurzoru kutsatuen inguruko araudia aplikatzea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lurzorua kutsa dezaketen jarduerak dituzten lekuen inbentarioa arautzeko dekretua onartzea (165/2008 Dekretua, irailaren 30ekoa, Lurzorua kutsa dezaketen jarduerak edo instalazioak dituzten edo izan dituzten lurzoruen zerrendari buruzkoa). ✓ Euskal Autonomia Erkidegoko Lurzoruen Kutsadura Prebenitzeko eta Zuzentzeko otsailaren 4ko 1/2005 Legeko zenbait aldaketa izapidetu ditugu, batez ere lurzoruen kalitatea deklaratzeko prozedura sinplifikatzeko, eta nahiko aurreratuta daude. ✓ 1. Jlan aipatu dugun bezala, deklarazio prozedura kudeatzeko sistema informatikoan egindako aurrerapausoa oso esanguratsua izan da. Sistema horrek jarduera ildo honetako helburuak lortzen laguntzen du. ✓ Abenduaren 10eko 199/2006 Dekretua aplikatzeari esker, 2008an lanak egiteko baimendutako erakundeak 40 izatera iritsi dira. ✓ Lurzoruen kalitatea deklaratzeko prozedurari erantzuteko epea nabarmen hobetu da; batetik, Ingurumen Sailburuordetzan teknikari gehiago daudelako zeregin horretan eta, bestetik, laguntza teknikoak erabili direlako eta prozedurari euskarria ematen dion dokumentazioa gero eta uniformeagoa delako. 	
<p>5. JI Administrazio mailen artean lankidetzaren baldintza egokiak sortzea, lurzoru kutsatuetan lehenago esku hartzeko.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hainbat erabileratarako lurzoruak kudeatzeko ardura duten administrazioekin elkarlanean aritzea: Bizkaiko Foru Aldundiarekin eta ETORLUR-ekin. Era berean, SPRILUR-ekin lan bateratua formalizatu eta abiatu dugu eta Nekazaritza Sailarekin harremanetan hasi gara. ✓ Gainera, zenbait elkarte kudeatzaileekin (adibidez, Bilboko Zorrotzaurre eta Pasaiaiko Jaizkibia) harreman estua izaten jarraitzen dugu. ✓ Tokiko erakundeei ikerketak egiteko eta lurzoru kutsatuak berreskuratzeko diru-laguntzak ematen jarraitu dugu. Lurzoru kutsatuetarako diru hornidura hiru milioi eurokoa da. 	

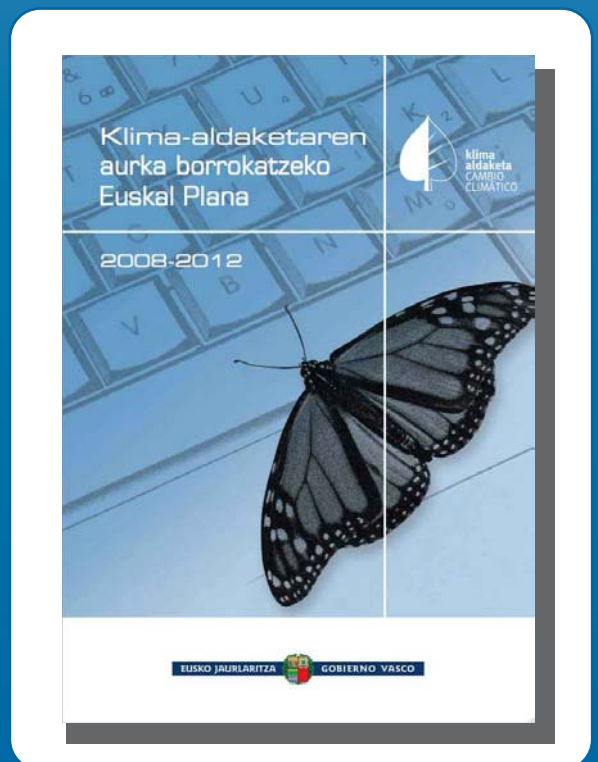
EKIN PROGRAMA

HELBURUAK	GAUZATUTAKO EKINTZAK	
<p>6. JI Beste lurzoru batzuk kutsatzea SAIHESTEA</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 1/2005 Legea eta otsailaren 14ko 9/2005 Dekretua betetzeko eskatzen diren egoerari buruzko aurretiatzko txosten asko baloratzea. Zailtasun handiena zera izan da: 4.000tik gora txostenetatik jasotako datu kopuru izugarria kudeatzea. Neurri prebentiboei buruzko gida bat argitaratzea, aurretik aipatu bezala, baina ✓ jarduera ildo honetan eragina duena. 	
<p>7. JI Lurzoru kutsatuak BERRESKURATZEKO irtenbideak bilatzea</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lurzoru kutsatuak kudeatzeko zentro bat sortzeko proiektua bultzatzea: Ihebeko Administrazio Kontseiluak berretsi behar du. Halaber, azpiegituraren bultzatzaile izateko erakunde publiko bat sortzeko izapideak hasi ditugu eta proiektuan bazkide pribatuak sartzeko plegua prestatu dugu. ✓ Gainera, Loiuko eta Argalarioko segurtasun-biltegiak mantentzen jarraitu dugu, arlo horri buruzko ebazpenei jarraiki. ✓ Finantzazio tresnen ardatza lurzoru kutsatuak berreskuratzeko funts publiko-pribatu bat sortzeko lehenengo urratsak egitea izan da. Zabortegira gauzak botatzearen truke tasak ezartzea izan da baloratutako beste tresna ekonomikoetako bat. Elementu horrek lurzoru kutsatuak berreskuratzeko beste teknika batzuk erabiltzea susta dezakeela uste dugu. ✓ Gainera, 1/2005 Legea indarrean sartu aurretik eraikitako industrialdeak ikertzeko proiektuarekin aurrera jarraitu dugu. Plan horren bidez finantzatuta dago proiektua. ✓ Beste proiektu esanguratsuetako bat hauxe izan da: hondakin isuri jakin batzuk lurzorua ukitzea beharrezkoa duten aplikazioetarako berrerabiltzea; alegia, proposamen tekniko bat egitea, etorkizunean hondakinak erabiltzen direnean (adibidez: errepideak eraikitzeko) lurzorua babestuta egoteko araudi bat egiteko. 	
<p>8. JI Baztertutako eta narriatutako lekua BERRERABILTZEA</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Jarduera ildo horretan egin dugu aurrerapenik txikienetakoa 2008an. Ildo horretako proiektuak 2009ra atzeratzera erabaki dugu. Proiektu berritzaileen pleguko lehentasunezko gaia hauxe izan da: ikerketetan, hirigintza lurzoru kutsatuak berreskuratzeko motortzat hartuta, lurzoru horiei ahalik eta etekin handiena ateratzea. 	
<p>9. JI Hirigintza jarduerarik aurreikusita ez daukaten eta kutsatuta egoteko arriskua daukaten lurzoruen kudeaketa. BALIOA EMATEA</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Jarduera ildo hau bi kokaleku motatara zuzenduta dago: hondakin industrialen zabortegi abandonatueta eta eremu sentikorretan kokatuta dauden eta kutsatuta egoteko arriskua duten kokalekuetara. Esparru horretako jarduerak gogoeta txiki batzuetara mugatu dira. Jarduera esanguratsuenak abian jartzeko baldintza gisa, datorren urtean inbentario eguneratua eskura eduki ahal izatea jarri dugu. 	

2008-2012 eperako Klima Aldaketaren aurkako Euskal Plana

Planaren edukia

Eusko Jaurlaritzak 2007ko abenduan onartu zuen Klima Aldaketaren aurkako Euskal Plana. Plan horren lehentasunezko helburua 2012an CO2 isurketak + % 14 murriztea da, 1990eko mailekiko.

Klima Aldaketaren aurkako Euskal Planaren helburua honako hau da: 2020an EAEn karbonoaren menpe ez dagoen eredu sozio-ekonomikoa nagusitu dadin pausoak ematea eta klima aldaketarekiko daukagun urrakortasuna gutxitzea.

Horretarako, BI LEHENTASUN zehaztu ditu: bata, etorkizuna ziurtatzeko, klima aldaketari kontra egitea eta bere ondorioetarako prestatzea; eta, bestea, berrikuntzaren kultura sustatuz, euskal ekonomia iraunkorrerantz aurrera egitea, ekoizpen eta kontsumo garbia oinarri hartuta (karbonoarekiko mendekotasunik gabea). Abiapuntu hori hartuta, Planak 4 HELBURU ESTRATEGIKO zehazten ditu:

1 Helburu estrategikoa : BEG isurpenak 1990. urtearekiko (oinarri urtea) + % 14ra mugatzea.

2 Helburu estrategikoa: Karbono hustutegien husteko gaitasuna % 1 handitzea, oinarri urtearen aldean. Batik bat, basoen, nekazaritza-lurren eta larreen kudeaketan jardunda.

3 Helburu estrategikoa: Baliabide naturalen gaineko arriskuak minimizatzea. Izan ere, itxuraz, inpaktu nagusiak bioaniztasuna eta ekosistemen osasuna galtzearekin lotuta egongo dira, baita baliabide hidrikoen eta edafikoaren kalitatea galtzearekin ere.

4 Helburu estrategikoa: Pertsonen osasunerako, hirietako habitataren kalitaterako eta sistema sozioekonomikoetarako egon litezkeen arriskuak minimizatzea. Hala, azpiegitura energetikoen, kostakoen eta garraio alorrekoen integritatea bermatuko da, osasun zerbitzuak egokiak izango dira, lehendabiziko sektoreari lotutako produktibitateari eutsi egingo zaio edo hobetu egingo da, edota klima egoera berriarekin bateragarriak izango diren hiri-eredu berriak garatuko dira.

Helburu horiek lortzeko bidean, 120 neurri zehaztu ditugu, eta neurri horiek, era berean, lau ekintza programatan banatuta daude:

- **1 Programa. Karbono gutxiago isurtzea.** «Karbono gutxiago eta energia garbiagoak erabilia ekoiztea eta kontsumitzea, eta hustutegiak kudeatzea».
- **2 Programa. Aurrea hartzea.** «Klima aldaketari aurrea hartzea, ekosistema naturalak zaintzeko, giza osasuna babesteko eta azpiegitura zein sistema sozioekonomikoak egokitzeko».
- **3 Programa. Ezagutzea.** «Natura behatzea, arazoak ezagutzea eta konponbideak aurkitzea».
- **4 Programa. Herritarrak eta administrazioa.** «Herritarrak mugiaraztea, administrazioaren nagusitasuna eta ereduzko jarduera aintzat hartuta».

Ekintzen balorazioa. Ezarpen maila

Jarraian, onartu zenetik 2008ko abendura arte egindako aurrerapauso nagusiak agertzen dira.

1 PROGRAMA : KARBONO GUTXIAGO			
Sektorea	Jarduera	Gauzatutako Ekintzak	
Energia	<p>Argindarraren sorkuntza eraginkorra</p> <p>EAEko ekoizpen termoelektriko osoa gas naturalaren bidezko ziklo konbinatuarekin sortzera iristea.</p> <p>Gainera, hornidura elektrikoaren % 14 baterako sorkuntzaren bidez lortzea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ziklo konbinatuko zentral berri bat instalatzeko prozesua hasi da (Lantaronen), argindar sorkuntza eraginkorragoa bultzatzeko eta isurpen gutxiago egiteko. Baterako sorkuntza sustatzeko tresnak garatu ditugu: ✓ industriakoak ez diren instalazioen bideragarritasuna aztertzeke eta daudenak optimizatzeko laguntzak. 	
	<p>Energia berriztagarriak sustatzea</p> <p>Energia berriztagarriek 2010ean argindar eskariaren % 15 asetzea lortzea: haize-energiaren ahalmena garatzea eta instalatutako potentziaren zifra bost aldiz handitzea.</p> <p>Eguzki-energia biomasa eta oraindik garatzen ari diren beste iturri batzuk erabiltzea</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Haize-energiarako 200 MW parke eta miniparke esleitu dira. ✓ Biomasa galdarak instalatzeko eta saretik isolatutako instalazio fotovoltaikoetarako diru-laguntzak eman ditugu. ✓ Mutrikuko olatu-energia bidezko plantaren eraikuntzan aurrerapauso garrantzitsuak eman ditugu. 	
Industria	<p>Energia aurrezte eta eraginkortasunez erabiltzea</p> <p>2010ean 583 ktpb aurrezte, 2001ekin alderatuta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Energia eraginkortasuna laguntzeko programak, trebakuntza ikastaroak eta industrian energia eraginkortasuna sustatzeko energia ikuskaritzak egitea. ✓ BEGak erregistratzeko eta murrizteko sistema bat prestatzea industriako sektore ez-arautuetarako. ✓ Energia Kontsumitzen duten Produktuen Zuzentzaileari buruzko gidak egin ditugu eta European erreferentziakoak dira. ✓ Prozesu industrialetan erregai alternatiboen erabilera sustatzea: hondakin uren araztegiko baterako sorkuntzarako lohiak Bilbao Bizkaia Ur Partzuergoan; egur hondakinak paper-ore enpresetan; erabili gabe geratu diren pneumatikoak zementu fabriketan. 	
	<p>Energiarekin zerikusirik ez duten BEG isurketen murrizketa</p> <p>Industriako ekoizpen prozesuekin lotutako BEG isurketak murriztea. Horien artean, gas fluoratuek aparteko garrantzia daukate: 2012an, isurketak % 89 murriztea, 2005ekoekin alderatuz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 2008-2011 eperako Hondakin Ez-arriskutsuen Plana egitea, lehengaien ordez ikatz gutxi daukaten bigarren mailako lehengaiak (zepa zuriak) erabiltzea bultzatzeko ekintza zehatzak aurreikusita. ✓ Lehengaien ordez, bigarren mailako lehengaiak erabiltzea bultzatu dugu: altzairu ekoizpeneko finketa hondakinak labeen berriz sartzeko, kare lehengaiaren ordezko gisa eta beroa aprobetxatuz, labetik bero ateratzen baitira. 	

Sektorea	Jarduera	Gauzatutako Ekintzak	
Garraioak	<p>Energia aurrezte eta eraginkortasunez erabiltzea</p> <p>2012rako garraioaren eraginkortasuna hobetzea, CO2 isurketei dagokienez, 2005eko kopurua % 21 murriztuz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gasteizko tranbia martxan jartzea. ✓ EAEko bizikleta bideen LPSa egiten ari gara une honetan. ✓ Era berean, <i>Short Sea Shipping</i> itsas zerbitzua martxan jarri dugu. 	
	<p>Garraioan energia berriztagarrien erabilera sustatzea</p> <p>Bioerregaien eskaintza sustatzea, 2010ean energia berriztagarrien kontsumoa 177 ktpb-koa izateko.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zerbitzuguneetan bioerregai hornigailuak instalatzeko diru-laguntzak eman ditugu. 	
Egoitzak eta zerbitzuak	<p>Energia aurrezte eta eraginkortasunez erabiltzea</p> <p>2010ean, egoitza sektorean eta hirugarren sektorean 58 ktpb murriztea, 2001ekin alderatuta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Etxebizitzan iraunkortasuna egiaztatze araudia garatu dugu, energia eraginkortasuna barne hartuta. ✓ <i>Eraikuntza iraunkorraren</i> gida berrikusita argitaratu dugu. ✓ Eraikuntzako Kode Teknikoa kontrolatzeko eta aplikatzeko trebakuntza ikastaroak egin ditugu. ✓ Energia eraginkortasun handiagoko etxe tresna elektrikoak erabiltzeko neurriak bultzatu ditugu. ✓ Erosketa publiko berderako gida bat egin dugu material birziklatuak erabiltzea sustatzeko; batez ere, eraikuntza eta eraisketetako hondakinetatik ateratako agregakinak. 	
	<p>Egoitza sektorean energia berriztagarrien erabilera sustatzea</p> <p>Etxebizitzetan eta eraikinetan energia berriztagarriak ezartzea sustatzea; adibidez, eguzki-energia termikoa eta biomasa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Eguzki-energia termikoko instalazioak eta biomasa galdarak ezartzeko diru-laguntzak eman ditugu. 	
Nekazaritza eta basogintza lotutakoa	<p>Energia berriztagarriak sustatzea</p> <p>Nekazaritzako eta abeltzaintzako biomasa erregai gisa erabiltzea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Egur manufakturatik ateratako biomasa (pelletak) erabiltzeko neurriak hartzen ari gara. Horretarako, pelletak erregai gisa erabiltzeko aukera ematen duten galdarak instalatzeko <i>ad hoc</i> laguntza-lerroak daude. 	
	<p>Energiarekin zerikusirik ez duten BEG isurketen murrizketa</p> <p>Abeltzaintza intentsiboak sortzen duen metanoa murriztea, horren energia hondakinak kudeatzeko plantetan erabiliz eta, hala, urtean 120.000 tm BEG murriztea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Araban eta Gipuzkoan kudeaketa ereduak definitzeko lanean ari gara, baita Karrantzako minda planta martxan jartzea sustatzen ere. 	
	<p>Karbono hustutegiaren kudeaketa</p> <p>Gaur egungo karbono hustutegiei eustea eta karbono xurgapena handitzea; zehazki, oinarri urteko isurketen % 1 xurgatzea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lurzoruan dagoen karbono organikoaren jarraipena egiten ari gara ✓ Publizitate kanpainak egin dira egurra eraikuntzarako material gisa erabiltzeko. ✓ Karbono xurgapena handitzen duten ekintzak diruz laguntzeko lerroak martxan 	

Sektorea	Jarduera	Gauzatutako Ekintzak	
<p>Hondakinen kudeaketa</p>	<p>Energiarekin zerikusirik ez duten BEG isurketen murrizketa</p> <p>2012an, hiri hondakinen (HH) <i>per capita</i> sorkuntza 539 kg/urteko zifran egonkortzea.</p> <p>Hondakinak murrizteko, berrerabiltzeko eta birziklatzeko programak diseinatzea, zabortegetan hiri hondakinen % 40 baino gutxiago deusez daitezten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Plangintza alorrean sustapena egitea, ondokoen bidez: Hiru lurralde historikoetan mankomunitatekako edo kuadrilakako bilketak eginez, ✓ Sentsibilizazio estrategia koordinatua egitea: Eusko Jaurlaritzak eta hiru foru aldundiek EAEn kanpaina koordinatua egitea, birziklatzea hobetzeko, hondakin gutxiago sortzeko eta sentsibilizatzea sustatzeko. Hainbat kanpaina egitea herrietan, eskualdeetan eta lurraldean. ✓ Prebentzio programa bateratua diseinatzea eta ezartzea: kontratazio publikoan ingurumen irizpideak barne hartzea eta enpresek ontzi gutxiago erabiltzeko planak egitea. ✓ Tratamendu azpiegiturak sustatzea: Konpostaje-plantak; Gipuzkoan, materia organiko konpostagarrien gaikako bilketa egiteko edukiontzi espezifikoak proba moduan ezartzea; hiru lurralde historikoetako hainbat eremutan etxeko konpostajea martxan jartzea, informazio kanpainak eginez, ikastaroak emanez eta konpostatzaileak banatuz; tamaina handiko hondakinak tratatzeko planta; etxeko tresna elektrikoak konpondu eta berrerabiltzeko planta; Araban, masan bildutako hiri hondakinen tratamendu mekaniko biologikoa egiteko planta eraikitzea eta martxan jartzea. ✓ Ahalik eta biogas gehiena biltzea: EAeko HH zabortegetan biogasa biltzea. 2007an, 25.809 Mwh energia elektriko gordin sortu genituen. 	

2 PROGRAMA: AURRE HARTZEA

Sektorea	Jarduera	Gauzatutako Ekintzak	
Sistema naturalak	<p>Sistematikoki behatzea eta ikastea</p> <p>Klima aldaketak sistema naturaletan sortutako ondorioak ikustea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mareografo eta estazio ozeanografiko sare bat daukagu. Zehazki, denbora errealean lanean ari diren bost mareografo daude martxan eta, une honetan, Bermeon seigarrena ezartzen ari gara. Gainera, itsas zabalean bi buila daude. ✓ Klima aldaketa sistema naturaletan sortzen ari den ondorioei buruzko ezagupena handitzeko lan-lerroak jorratu ditugu: Urdaibai inguruan, Goi-Pleistozenoko paleoklimatologiari eta paleobiodibertsitateari buruzko azterketa bat egin dugu; landareak klima aldaketaren ondorioetara fisiologikoki nola egokitu diren aztertu dugu, ingurumeneko beste estres batzuekin alderatuta; klimak mendietako artzaintzan sortzen dituen ondorioak eta artzaintzako espezieak nola egokitu diren aztertu dugu; eta abar. ✓ Lurzoruaren emankortasun goiztiarrari eta kalitateari buruzko alerta-adierazleen sistema bat garatzen 	
	<p>Irizpideak definitzea eta plangintza egitea</p> <p>Baliabide naturalen eta antolamendu tresnen plangintza egiteko jarraibideak eguneratzea, klima aldaketara egokitzeko gogoetak kontuan hartuta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ EAEko ibaien eta erreken LPSren edukiak berrikusten ari gara. 	
	<p>Baliabideak egokitzea eta erabilgarritasuna bultzatzea</p> <p>Sistema naturaletako elementuen osotasuna indartzea. Klima aldaketak EAEko ekosistema kalteberenetan sortzen dituen ondorioak moteltzeko ekintzak gauzatzea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ekintzarik ez 2008an 	
Giza osasuna eta hiri ingurunea	<p>Sistematikoki behatzea eta ikastea</p> <p>Klima aldaketak pertsonen osasunean sortzen dituen ondorioak ikustea eta aztertzea: klimaren bilakaera eta muturreko meteorologia egoerak aurreikusteko aukera ematen duten datuekin eredu bat sortzea eta jarraipena egitea, baita ondorioak arintzea ere.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Urola Kosta eskualdean uholdeek sor ditzaketen kalteei buruzko azterketa egin dugu. ✓ Klimari lotutako datuen jarraipen koordinatua egiten ari gara, serie luzeak lortzeko oso adierazgarriak diren meteorologia-estazioak aukeratuz, instalatuz eta kontrolatuz. ✓ Halaber, EAEko klimatologiaren eta ozeanografiaren eredu bat sortzeko sistema ezartzeko lehenengo urratsak egiten ari gara. 	
	<p>Irizpideak definitzea eta plangintza egitea</p> <p>Klima aldagaia osasun sistemaren eta babes zibilarren plangintza egiteko jarraibideetan txertatzea, baita lurralde antolamendua eta udalerriko plangintza egiteko tresna orokorrak eguneratzea ere.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ EAEko ibaien eta erreken LPSren edukiak berrikusten ari gara. 	

Sektorea	Jarduera	Gauzatutako Ekintzak	
Giza osasuna eta hiri ingurunea	<p>Baliabideak eta azpiegiturak egokitzea eta erabilgarri jartzea</p> <p>Zerbitzu publikoak (osasun arlokoak eta babes zibilekoak), hiri azpiegiturak eta kudeaketa ereduak klima aldaketari lotuta etengabe eguneratuta egotea lortzeko ekintzak egitea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gaur egun, meteorologia-datuen jarraipena egiteko hiru gune daude. ✓ Beste alde batetik, meteorologia egoera kaltegarri posiblei aurre egiteko, larrialdietarako protokoloa erabat finkatuta dago, Euskalmeten eta esku hartzen duten gainerako eragileen bidez. 	
Jarduera ekonomikoak	<p>Sistematikoki behatzea eta ikastea</p> <p>Lehenengo sektoreko ekoizpen esparruetan (nekazaritza, abeltzaintza, basogintza, arrantza, ehiza...) espezie giltzarriak zaintzeko neurrien jarraipena bermatzea eta definizioa egitea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nekazaritzaren, basogintzaren eta abeltzaintzaren gaineko eraginari buruzko azterketa egiten. ✓ Laborantza metodo egokituaren hedapena 	
	<p>Irizpideak definitzea eta plangintza egitea</p> <p>Plangintza tresnak etengabe eguneratzea, bereziki lehenengo sektorea, klima aldagaia eta haren balizko ondorioak kontuan hartzeko.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ekintzarik ez 2008an 	
	<p>Baliabideak eta azpiegiturak egokitzea eta erabilgarri jartzea</p> <p>Basogintza sektorean etorkizuneko ondorio posibleak saihestea eta ahalik eta gehien murriztea, hustutegiak kudeatuz eta ekosistemak babestuz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ekintzarik ez 2008an 	

3 PROGRAMA: JAKINTZA

Sektorea	Jarduera	Gauzatutako Ekintzak
Klima aldaketari buruzko ezagutza	<p>Oinarrizko ikerkuntza eta lankidetzak</p> <p>Klima aldaketari buruzko lerroak jorratzeko, 150 ikertzailez osatutako masa kritikoa lortzea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Klima aldaketari buruzko BERC zentroa (Basic Excellence Research Centre) sortu dugu. Lan-lerroak zehaztu eta martxan jarri ditugu. ✓ Bi Etorrek proiektuak garatzea eta diruz laguntzea: klima aldaketara zein meteorologiara eta klimatologiara egokitzea. <p>Garraio adimendunari buruzko ikerketa zentro korporatiboa sortu dugu.</p>
	<p>Ikerketa aplikatua</p> <p>Enpresa pribatuak inplikatu dira eta 2012rako klima aldaketari buruzko 25 ikerketa proiektutan hartuko dute parte.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zenbait enpresarekin lehenengo harremanak izan ditugu, EUP zuzentarauari jarraiki produktuak berritzeari buruzko pilotaje bat egiteko,
	<p>Zeharkako elementuak</p> <p>2012rako enpresek Teknologien Euskal Sarean eta klima aldaketari buruzko nazioarteko gutxienez zortzi proiektutan parte hartzea bultzatzea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Unibertsitate sistemaren barruan, Ingurumen Ekonomiako Unitatearen bidez (EHU-Ihobe).

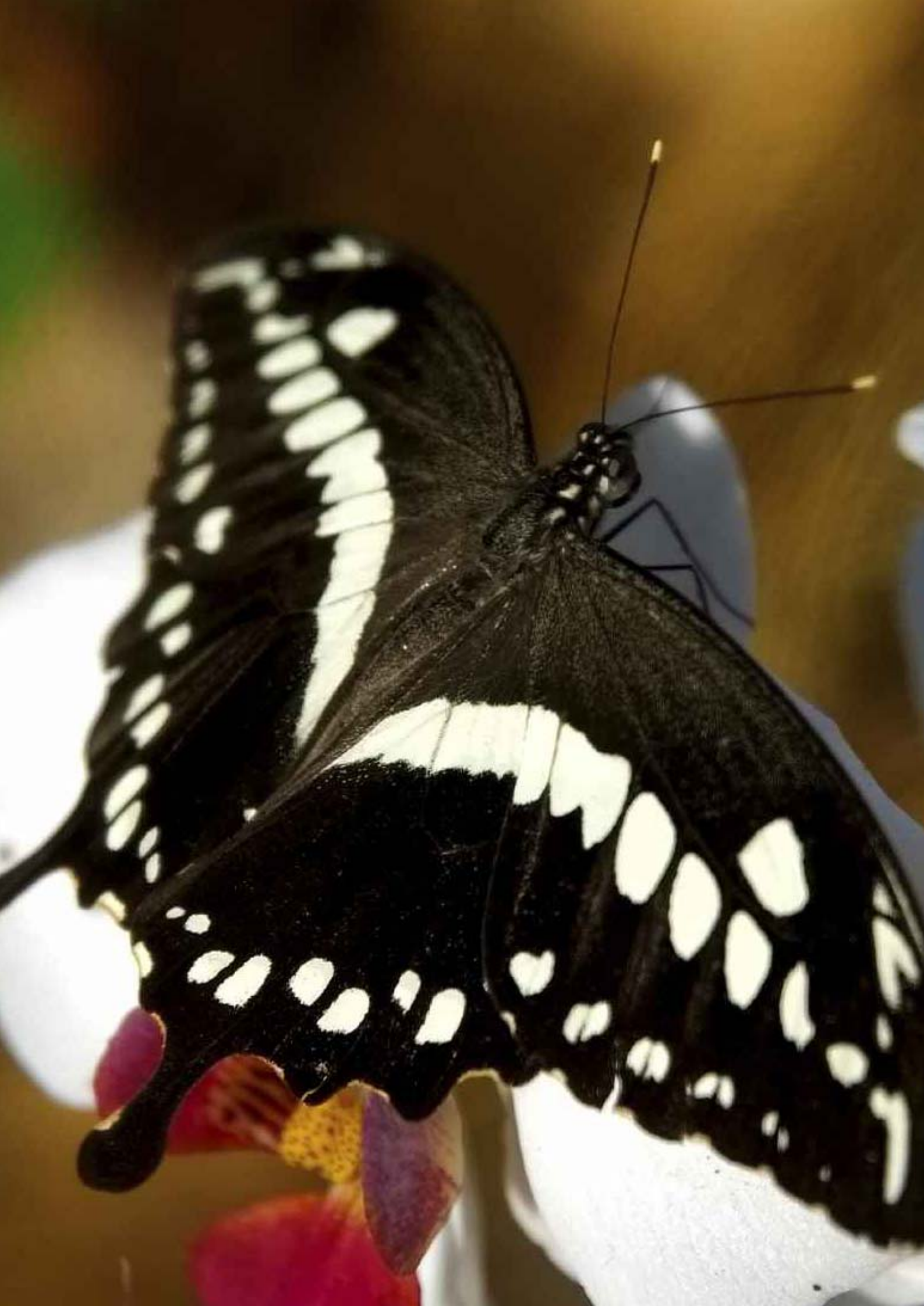

4 PROGRAMA: HERRITARRAK ETA ADMINISTRAZIOA

Sektorea	Jarduera	Gauzatutako Ekintzak
Gobernua	<p>Jarduera orokorrak eta erosketa berdea</p> <p>Eusko Jaurlaritzaren hornidura, obra eta zerbitzu erosketen % 30ean ingurumen irizpideak kontuan hartzea lortzea (zehazki, klima aldaketari buruzkoak). Klima aldaketak Euskal Autonomia Erkidegoan dituen ondorio ekonomikoak eta sozialak ezagutzea, <i>ad hoc</i> azterketen bidez.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Erosketa publiko berdeari buruzko gidaliburu bat argitaratu dugu. ✓ Ikastetxe guztietan paperaren eta tonerraren gaikako bilketa. ✓ Gainera, Eusko Jaurlaritzaren egoitza guztietan hondakinak gaika biltzeko sistemak daude. ✓ Eusko Jaurlaritzaren Zerbitzu Nagusiak ibilgailuak, informatika ekipoak, etab. erosteko lizitatutako kontratuetan energia aurrezpenari eta eraginkortasunari buruzko irizpideak kontuan hartu dira. ✓ 2007ko Ekobarometro Sozialean, klima aldaketari buruzko gaiak kontuan hartu dira.
	<p>Lantokian eta mugikortasunean energia aurrezteak eta energia eraginkorra erabiltzea</p> <p>2012rako, Eusko Jaurlaritzaren jarduerak sortzen dituen BEG isurketak % 20 murriztea, 2008arekin alderatuz.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bizkaia eraikineko mugikortasun iraunkor eta segururako plana gauzatu da. ✓ Era berean, Madariaga Dorretxean, mugikortasun plan propioa egiten ari dira. ✓ EEEK eta lhobek energia eraginkortasuna hobetzeko hitzarmen bat sinatu dute. ✓ Ekoskan: Arabako Foru Aldundiaren hiru egoitzetan Ekoskan ziurtagiri-sistemaren azterketa martxan jarri da. ✓ GBMrekin akordioa, Ekopassen bidez, Eusko Jaurlaritzaren bidaiek sortutako isurketak konpentsatzeko.
	<p>Hezkuntza eta heziketa</p> <p>Eusko Jaurlaritzako langileen % 30i BEG isurketak murrizteko jardunbide egokien inguruko ikastaroa ematea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ HAEEn bidez, Eusko Jaurlaritzako teknikarientzat isurketak murrizteari buruzko trebakuntza ikastaro bat martxan jartzea.

Sektorea	Jarduera	Gauzatutako Ekintzak	
Toki administrazioa	<p>Jarduera orokorrak eta erosketa berdea</p> <p>Toki administrazioen eguneroko lanean klima aldaketari buruzko irizpideak erabakitasunez eta modu iraunkorrean aintzat hartzea: 20.000 biztanle baino gehiagoko herrietan, BEG isurketak murrizteko programak egitea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dagoeneko 17 udalerri egin dituzte BEG inbentarioak, eta horietako lauk 10.000 biztanle baino gehiago dauzkate. ✓ Donostiak eta Gasteizek dagoeneko gauzatu dituzte klima aldaketaren aurkako planak. ✓ Klima aldaketari eta udalerrietan isurketen inbentarioak egiteko metodologiari buruzko ordenantza-ereduen ekitaldeak sortu dira. ✓ Klima aldaketari buruzko ordenantza-eredua diseinatuta dago jadanik. ✓ Eusko Jaurlaritzarako erosketa publiko berdea toki erakundeen eskura ere badago. 	
	<p>Lantokian eta mugikortasunean energia aurrezte eta energia eraginkorra erabiltzea</p> <p>2012rako, hamar udalerritan, udalerriko jarduerak eragindako BEG isurketak % 10 murriztea, 2008arekin alderatuz: mugikortasun-planak eta ibilgailu pribatuen ordeztu, beste garraiobide batzuk erabiltzea sustatzeko tresna fiskalak ezartzea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Ad hoc</i> diru-laguntza lerroak daude, adibidez: energiaren eraginkortasuna eta aurrezpena handitzen duten udalerrizako <i>ad hoc</i> sari bat. ✓ EEEK eta lhobek energia aurrezpen eta eraginkortasun arloan berritzaileak diren lau proiektu diruz laguntzeko hitzarmen bat sinatu dute: Bilbon, Donostian, Beizaman eta Durangon egingo dituzte. ✓ Udalerririk askok mugikortasun iraunkor eta segururako planak dauzkate jadanik. ✓ Bi udalerririk trakzio mekanikoko ibilgailuen gaineko <i>ad hoc</i> zergak dauzkate jadanik, isurtzen duten BEG kopuruaren araberakoak. 	
	<p>Hezkuntza eta heziketa</p> <p>2012an udal teknikarien eta toki administrazioko gainerako langileen % 20 BEG isurketak murrizteko jardunbide egokietan trebatuta egotea..</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ GAP programa martxan jartzea: etxeko eguneroko jardueren bidez planetan dugun eragina murriztea da ekimen horren helburua. ✓ HAE Eren bidez, tokiko erakundeetako teknikarientzat isurketak murrizteari buruzko trebakuntza ikastaro bat martxan jartzea. 	
Herritarrek mugiaraztea	<p>Informazioa eta sentsibilizazioa</p> <p>Klima aldaketari eta horren ondorioei buruzko ezagutza eta kontzientziak handitzea, energia etiketak erabiltzea, garraiobideen isurketak murriztea, etxean energia aurrezte, eraginkortasuna bultzatzea eta hondakin gehiago birziklatzearen aldeko apustua egitea. Helburua da 2012an herritar bakoitzak urteko 2,6 Tm CO2 baino gehiago ez sortzea aipatutako arloetan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ EAEko garraiobide publikoetako tarifetan kontuan hartzeko neurriak gauzatzen ari dira (Gipuzkoan). ✓ Halaber, komunikabideen bidez sentsibilizazio kanpainak egiten dira etengabe, mugikortasun iraunkorragoa eta garraiobide publikoak erabiltzea sustatzeko. ✓ EiTbK klima aldaketari buruzko lau mikroaio emititzea, Eguraldia formatuan ✓ ILASen eta EiTbren artean klima aldaketari buruzko multimedia sortzea 	
	<p>Hezkuntza eta heziketa</p> <p>Diruz lagundutako ikastetxe guztiek (% 100) klima aldaketari buruzko dibulgazio kanpainak edo beste edozein ekintza egin izana (trebakuntza, ikerketa pedagogikoa, etab).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 17 GARATU berrikuntza proiektu gauzatu dira, eta horietan EAE osoko 58 irakasle parte hartu dute. ✓ Era berean, nabarmentzekoa da Sukarrietak urtero antolatzen duen zientziaren astea. ✓ Klima aldaketari buruzko hainbat eskuliburu eta gida didaktiko egin ditugu. ✓ Eskolako Agenda 21: hezkuntza ez-unibertsitarioaren sareko 400 irakasle baino gehiago klima aldaketan trebatu dira. ✓ Ia 100 ikastetxe hartzen dute parte Eskola Agenda 21en, klima aldaketaren gain 	

II ERANSKINA
Ingurumen plan sektorialen ebaluazio sintetiko

INGURUMEN URTEKARIA 08 ANUARIO AMBIENTAL

INGURUMENAREN EBALUAZIOA ETA BILAKAERA EAEN
EVOLUCIÓN Y EVALUACIÓN DEL MEDIO AMBIENTE EN LA CAPV

